

ЩОДО ОКРЕМИХ ПИТАНЬ ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВОВІДНОСИН, ЩО ВИНИКАЮТЬ З ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПОВІТРЯНИМ ТРАНСПОРТОМ ТА ЇХ РЕГУЛЮВАННЯ

Повітряний транспорт займає сьогодні провідне місце в світі за міжнародними пасажирськими перевезеннями, правове регулювання яких постійно розвивається і вдосконалюється [11].

Цивільний кодекс України [1] стосовно перевезення встановлює договірні основи відносин з перевезення, особливості відповідальності перевізника за затримку відправлення пасажирів, за втрату, недостачу і пошкодження (псування) багажу, за заподіяння шкоди життю і здоров'ю пасажирів, компенсації заподіяної шкоди, а також порядок пред'явлення претензій і позовів до перевізника.

Повітряний кодекс України, в свою чергу визначає правові та організаційні засади використання повітряного простору України та здійснення діяльності в галузі авіації з метою забезпечення потреб громадян і економіки, оборони і безпеки держави [2].

Типові норми, що регулюють порядок перевезення пасажирів, багажу, вантажів авіаційними організаціями України як регулярними, так і чартерними рейсами в Україні, встановлені Авіаційними правилами повітряних перевезень пасажирів і багажу, затверджених Наказом ДАС України от 26.11.2018 № 1239 [3].

У цьому документі підкреслюється, що Авіаційні правила перевезень розроблені відповідно до «Конвенції про уніфікацію Деяк правил міжнародних повітряних перевезень, від 28 травня 1999 року (м. Монреаль)» [5], загальних умов перевезень пасажирів і багажу, встановленні Міжнародною Асоціацією повітряного транспорту («General Conditions of Carriage (passenger and baggage)»), резолюцій та рекомендованої практики Міжнародної асоціації повітряного транспорту (IATA) [7], Стандартами та Рекомендованою практикою Міжнародної організації цивільної авіації (ІКАО) [10], Повітряним кодексом України» [2].

Необхідно враховувати, що стосовно міжнародних перевезень зазначені Авіаційні правила застосовуються в частині, що не суперечить міжнародним угодам України про повітряне сполучення, а також законам, постановам, правилам і розпорядженням державних органів країни, на територію, з території або через територію якої здійснюються такі перевезення. Отже,

перевезення по міжнародним авіалініям здійснюється за міжнародними правилами, за внутрішніми авіалініям – за правилами внутрішнього законодавства, яке «має враховувати загальновизнані міжнародні стандарти і правила» [3].

Крім того, необхідно мати на увазі, що відповідно до ч. 4 ст. 100 Повітряного кодексу України перевізники повинні встановлювати свої правила повітряних перевезень для підвищення ефективного та якісного перевезення, які не повинні суперечити цим Авіаційним правилам повітряних перевезень пасажирів і багажу авіаційними організаціями України і погіршувати встановлені цими правилами умови і норми обслуговування пасажирів [2].

Серед авіаперевізників, що здійснюють регулярні рейси на території України, свої правила повітряних перевезень пасажирів і багажу розроблені авіакомпанією «Міжнародні авіалінії України» [4], і доступні пасажиром для ознайомлення з їх змістом.

Договірні відносини між перевізником і пасажиром виникають на підставі договору повітряного перевезення пасажирів (при перевезенні пасажирів, багажу, вантажу регулярними рейсами) і відповідно до договору фрахтування повітряного судна (під час перевезення чартерними рейсами).

Договір перевезення є «ядром, що створює систему цивільно-правових відносин при здійсненні транспортного процесу» [8, С. 116-120] і, як правовий засіб, забезпечує задоволення потреб громадян в послугах авіаперевезення. Відносини сторін цього договору є «предметом регулювання, як внутрішнього повітряного законодавства, так і Конвенцій в області міжнародного приватного повітряного права» [9, С. 116-120].

Договір повітряного перевезення є публічним договором, за способом його укладення відноситься до договору приєднання і вимагає від пасажирів приєднання до договору повітряного перевезення на умовах, запропонованих конкретним перевізником. Це означає, що «договір перевезення є договором, в якому пасажир є слабкою стороною» [6, С. 74-83].

Договір повітряного перевезення пасажирів засвідчується квитком, а також багажної квитанцією в разі перевезення пасажиром багажу і транспортної накладної при перевезенні вантажів (ст. 98 ПК України) [2]. В даний час квиток, багажна квитанція, інші документи, що використовуються при наданні послуг з повітряного перевезення пасажирів можуть бути оформлені в електронному вигляді з розміщенням інформації в автоматизованій інформаційній системі оформлення повітряних перевезень.

Договір повітряного перевезення пасажирів вважається укладеним з моменту належної і своєчасної оплати пасажиром повітряного перевезення і

оформлення перевізного документа або його пасажиру. Відповідно до цього ж договором здійснюється і перевезення багажу, що належить пасажиру.

Для перевезення пасажирів та оформлення багажу перевізник відповідно до умов договору перевезення здійснює реєстрацію пасажирів та оформлення багажу із застосуванням автоматизованих систем контролю відправлень (ст. 103 ПК України).

Після реєстрації пасажирів та оформлення багажу обов'язки щодо збереження зареєстрованого багажу покладаються на перевізника.

Що стосується видачі багажу, то авіаперевізник або його агент зобов'язаний забезпечити інформування пасажирів про місце видачі зареєстрованого багажу в аеропорту призначення, зупинки або трансферу, а також про причини і тривалості будь-якої затримки в доставці багажу і забезпечити видачу багажу пасажирам.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 45-46. Ст. 356.
2. Повітряний кодекс України: Закон України від 19 травня 2011 року № 3393-VI. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 48-49, ст.536
3. Про затвердження Авіаційних правил України «Правил повітряних перевезень та обслуговування пасажирів і багажу». Наказ Державної Авіаційної служби України від 26.11.2018 № 1239, Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 08 лютого 2019 р. за № 141/33112 // URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0141-19#Text>
4. Правила повітряних перевезень пасажирів та багажу приватного акціонерного товариства «Авіакомпанія «Міжнародні авіалінії України» (МАУ). URL: <https://www.flyuia.com/ua/ua/information/rules-and-regulations/carriage-rules>
5. Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень від 28.05.1999 року. Закон України «Про приєднання до Конвенції про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень» від 17.12.2008 № 685-VI (685-17).
6. Абрикосов Д. С. Механізм цивільно-правового захисту прав пасажирів за договором перевезення пасажирів повітряним транспортом. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. 2014. № 3. С. 74-83. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_Jur_2014_3_12
7. Міжнародна асоціація повітряного транспорту. Юридична енциклопедія у 6 Ред. кол. Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) та ін. К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2001. Т. 3 : К – М. 792 с.
8. Москаленко С.І. Ретроспективний аналіз діяльності цивільної авіації в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 1. С. 96-99.
9. Радчук О.П. Окремі питання правового регулювання міжнародних повітряних перевезень. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2018. Вип. 53. Том 1. С. 116-120.

10.Скороход Ю. С. Міжнародна організація цивільної авіації. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т. Ред.кол.:Л. В. Губерський (голова) та ін. К.: Знання України, 2004. Т.2. 812с.

11.Транспортне право України: навч. посіб. За заг. ред. В. К. Гіжевського, Е. Ф. Демського. К.: Юрінком Інтер, 2002. С. 202-220.

12.The International Civil Aviation Organization (ICAO), a specialized agency of the United Nations, was created with the signing in Chicago, on 7 December 1944, of the Convention on International Civil Aviation. ICAO is the permanent body charged with the administration of the principles laid out in the Convention.

Балабан Вікторія Вікторівна,
студентка 4-го курсу факультету прокуратури та слідства (кримінальної
юстиції) Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Адаховська Н.С.

ПРОБЛЕМИ ЗАПОВІДАЛЬНОЇ ДІЄЗДАТНОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ

17 липня 2019 року постановою Кабінету Міністрів України № 650 було затверджено «Положення про робочу групу щодо рекодифікації (оновлення) цивільного законодавства України».

Слід підкреслити, що основними завданнями є:

- дослідження цивільного законодавства України та визначення сфер, які необхідно адаптувати у відповідності до основних напрямів розвитку приватного права;

- опрацювання практики європейських країн щодо вдосконалення та підготовка пропозицій щодо оновлення цивільного законодавства України.

У зв'язку з цим, необхідно акцентувати увагу на тому, що цивільне законодавство України не є ідеальним та потребує усунення прогалин. За основу візьмемо окремі положення книги шостої Цивільного кодексу України (далі – ЦК України) – спадкове право.

Спадкуванням, відповідно до ч. 1 ст. 1216 ЦК України, є перехід прав та обов'язків від фізичної особи, яка померла, до інших осіб [1]. ЦК України визначає два види спадкування, а саме: спадкування за заповітом або за законом. Хотілося б зупинитись на проблемних питаннях спадкування за заповітом.

Фізична особа, особисто, на випадок своєї смерті, може розпорядитись власним майном та скласти заповіт. При цьому законодавець обмежив коло осіб, які мають таке право, оскільки право на заповіт має лише фізична особа з повною цивільною дієздатністю (ч. 1 ст. 1234 ЦК України).